

zastanowić się, jak dotrzeć z nią do jak największej rzeszy katechizujących i katechizowanych”². Po drugie, dotychczas niewiele zrobiono dla realizacji powyższego postulat. Publikacje dotyczące metody wykresograficznej, tak F. Drączkowskiego i E. Wasilewskiego, jak też innych autorów, zamieszczane w różnych czasopismach, z reguły są trudno dostępne dla przeciętnego katechety. W związku z powyższym dobrze się stało, iż powstała prezentowana praca, tym bardziej że znajdziemy w niej szereg nowych i oryginalnych ujęć geometryczno-graficznych, stworzonych w oparciu o schematy nakreślone przez Drączkowskiego i poszerzających metodę wykresograficzną o nowe ogniwa i znaki. Poza tym – co warto podkreślić – problematyka poruszona w książce w pełni współbrzmi tematycznie z wytycznymi programowymi podanymi w *Podstawie programowej katechezy Kościoła katolickiego w Polsce*, przyjętymi przez Konferencję Episkopatu Polski dnia 8 marca 2010 roku. W powyższym dokumencie szczególną uwagę zwrócono na tematykę chrystologiczno-eklezyjalną, a książka ks. Wasilewskiego ukazuje kolejne ogniwa historii zbawienia, prezentując zarys nauki wiary w ujęciu chrystocentryczno-eklezyjalnym. Wpisuje się tym samym w zadania, jakie stoją przed katechezą, która ma nie tylko doprowadzić człowieka do spotkania z Jezusem, ale także do zjednoczenia i głębokiej z Nim zażyłości (por. DOK 80). Na koniec trudno nie zgodzić się z opinią prof. H. Słotwińskiej, że publikacja „promująca wizualizację linealną w przekazie katechetycznym może pomóc w przezwyciężeniu rozlicznych trudności, z jakimi boryka się współczesna katecheza; mówiąc obrazowo, wykresografia może stać się «kołem ratunkowym» współczesnej katechezy” (z recenzji wydawniczej). Dodajmy jednak – nie jedynym!

Ks. Bogdan Biela

Współczesne wyzwania teologii pastoralnej, red. ks. Radosław Chałupniak, ks. Jerzy Kistorz, Seria: „Opolska Biblioteka Teologiczna”, nr 157, Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2016, ss. 206, ISBN 978-83-63950-79-8.

Książka pod redakcją ks. Radosława Chałupniaka i ks. Jerzego Kistorza, nosząca tytuł: *Współczesne wyzwania teologii pastoralnej*, dedykowana jest ks. prof. dr. hab. Józefowi Mikołajcowi, z okazji jego jubileuszu 65 lat życia. Jego osoba – jak podkreślają redaktorzy – wpłynęła znacząco na kształt duszpasterstwa

² H. Słotwińska, *Ks. Franciszek Drączkowski, Metoda wykresograficzna w katechezie*, „Roczniki Teologiczne” 50 (2003), s. 331. Za: E. Wasilewski, *Podstawowe prawdy katechizmowe*, s. 8-9.

w diecezjach opolskiej i gliwickiej. Ksiądz Józef Mikołajec urodził się 25 października 1950 roku w Rudniku k. Raciborza. W latach 1979–1986 pełnił funkcję dyrektora do spraw gospodarczych kurii diecezjalnej i dyrektora Domu Księżych Emerytów. W 1986 roku podjął studia specjalistyczne z zakresu teologii pastoralnej na Wydziale Teologii KUL, które zakończył w 1990 roku obroną pracy doktorskiej pt. *Działalność pastoralna biskupa Franciszka Jopa w Diecezji Opolskiej (1956–1976)*. W tym samym roku został mianowany dyrektorem Wydziału Duszpasterskiego Kurii Diecezjalnej w Opolu (1991–2010), a także wykładowcą teologii pastoralnej w WSD w Nysie oraz w Instytucie Teologiczno-Pastoralnym Filii KUL w Opolu. W latach 1991–1994 prowadził zlecone zajęcia dydaktyczne na Wydziale Teologii KUL. W 1994 roku został mianowany adiunktem Katedry Teologii Pastoralnej i Duszpasterstwa Rodzin na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego. W 2000 roku na Wydziale Teologii KUL przedstawił rozprawę habilitacyjną pt. *Posługa teologów świeckich w Kościele w Polsce. Studium pastoralne*. W 2012 roku na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego przeprowadził procedurę profesorską na podstawie dotychczasowego dorobku oraz opublikowanej rozprawy pt. *Formacja duchowa teologów świeckich. Studium teologicznopastoralne* (Opole 2010). Jej uwieńczeniem było uzyskanie w roku 2013 tytułu naukowego profesora. W latach 2012–2016 był kierownikiem Katedry Katechetyki i Teologii Pastoralnej Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego. Od 1993 roku pełni także obowiązki proboszcza parafii Trójcy Świętej w Boguszycach k. Opola. Jest prezesem Diecezjalnej Fundacji Obrony Życia. Uczestniczył w pracach Komisji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Ogólnego w charakterze konsultanta (1996–2000). Ksiądz Mikołajec był również redaktorem kwartalnika pastoralnego diecezji opolskiej pt. „Forum Duszpasterskie”, wydawanego w latach 1991–2009. Jest autorem około osiemdziesięciu artykułów i recenzji, publikowanych w różnych opracowaniach naukowych oraz na łamach „Forum Duszpasterskiego” i „Gościa Niedzielnego”. Jego pola zainteresowań to: odnowa tradycyjnych metod duszpasterskich, nowa organizacja duszpasterstwa, a szczególnie optymalizacja zaangażowania wiernych świeckich w życiu Kościoła, ze szczególnym uwzględnieniem posługi, statusu i formacji teologów świeckich.

Redaktorzy niniejszego opracowania zwracają uwagę we wprowadzeniu, że papież Franciszek w adhortacji apostolskiej *Evangelii gaudium* przypomniał całemu Kościołowi o potrzebie odnowy duszpasterskiej, wzywając do tzw. „nawrócenia pastoralnego”. Tekst papieża, niezwykle misyjny i aktualny, odgrywa dziś istotną rolę w procesie odnowy działań duszpasterskich. Obecne czasy potrzebują nowych ludzi, zapału, środków i metod, o czym przypomniał Jan Pawła II w czasie swojej pielgrzymki II do Ameryki Łacińskiej w roku 1983, mówiąc o nowej ewangelizacji. Obecna publikacja, jak zaznaczają jej wydawcy, nie jest podręcznikiem czy leksykonem współczesnej teologii pastoralnej, ale zbiorem piętnastu artykułów, podejmujących aktualne wyzwania pastoralne. Materiał w książce uporządkowano według dwóch kluczy: artykuły sklasyfikowano według historycznych

odniesień i zastosowano zasadę – od tekstów o tematyce szerszej do coraz bardziej szczegółowego ujęcia zagadnień pastoralnych.

Jako pierwszy w opisywanym zbiorze umieszczono tekst ks. prof. dr. hab. Wiesława Przygody, mówiący o teologii i praktyce miłosierdzia chrześcijańskiego. Wpisuje się on doskonale w trwający w Kościele Nadzwyczajny Jubileusz Miłosierdzia. Autor tego artykułu przypomina, że „miłosierdzie jawi się jako ideał życia chrześcijańskiego i kryterium wiarygodności zbawczej działalności Kościoła”. Następnie możemy zagłębić się w dwa teksty historyczne, których autorzy pochylają się nad regułą pasterską Grzegorza Wielkiego, badając jej współczesne implikacje, co czyni ks. prof. dr. hab. Jan Kochel, oraz nad przejściem od eklezjologii pastoralnej do teologii ewangelizacji w ujęciu ks. Franciszka Blachnickiego, co przedstawia ks. dr. hab. Bogdan Biela. Niezwykle aktualne w dzisiejszych czasach staje się opracowanie dokonane przez ks. prof. dr. hab. Bronisława Mierzwińskiego, który pochyla się nad współczesnymi prześladowaniami chrześcijan. Autor zaznacza, że „ich postawa jest godna nie tylko szczególnej nagrody w niebie, ale także naszego podziwu i szacunku”. Artykuł ks. dr. hab. Roberta Biela pt. *Duszpasterstwo w kontekście paradygmatów czasu przełomu* jest wprowadzeniem do zagadnienia dotyczącego formacji ludzkiej katolików świeckich, które opracował o. dr. hab. Marek Fiałkowski OFMConv, oraz do tematu funkcji ludzkiej w misji pastoralnej Kościoła, który podjął ks. prof. dr. hab. Jan K. Przybyłowski. Kolejne trzy artykuły dotyczą sakramentu małżeństwa i rodziny. Są to: opracowanie ks. prof. dr. hab. Konrada Glombika pt. *Związek wiary i sakramentu małżeństwa jako problem teologiczny i duszpasterski*, artykuł ks. dr. Pawła Landwójtowicza pt. *Duszpasterstwo rodzin w perspektywie wybranych działań profilaktycznych* oraz opracowanie ks. dr. Pawła Brudka pt. *Religijność małżonków o różnym stopniu zadowolenia ze związku*. Książkę zamykają artykuły, które ukazują konkretne, praktyczne propozycje pastoralne. Pierwszy z nich, autorstwa ks. dr. Edwarda Wasilewskiego, koncentruje się na miłości chrześcijańskiej w przepowiadaniu; następny, którego autorem jest ks. prof. dr. hab. Jerzy Kostorz, pokazuje pastoralny wymiar sportu; a kolejny, przygotowany przez ks. prof. dr. hab. Andrzeja Anderwalda, mówi o teologii starości. Ostatnie dwa teksty mogą służyć pomocą duszpasterzom parafialnym, a mówią o namaszczeniu chorych w zgromadzeniu wiernych (ks. Waldemar Musioł) oraz o chrzcie w Duchu Świętym w doświadczeniu pastoralnym (ks. Mateusz Buczma).

Reasumując, można stwierdzić, że niniejszy zbiór artykułów, dotyczących współczesnych wyzwań, które stawia sobie teologia pastoralna, może być doskonałą pomocą zarówno dla tych, którzy czynnie oddają się pracy w duszpasterstwie, jak i dla tych, którzy przez akademicki namysł odkrywają i ukazują nowe wyzwania w aktualnym życiu Kościoła.